

Representantforslag 121 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Line Henriette Hjemdal, Nikolai Astrup og Borghild Tenden

Dokument 8:121 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Hjemdal, Nikolai Astrup og Borghild Tenden om rask iverksettelse av samfunnsøkonomisk lønnsomme klimatiltak fra Klimakur 2020 og oppfølging av klimaforliket

Til Stortinget

Bakgrunn

St. meld. nr. 34 (2006–2007) Norsk klimapolitikk (klimameldingen) ble fremlagt for Stortinget 22. juni 2007. Regjeringen Stoltenberg II hadde da arbeidet med meldingen i nesten to år fra den tiltrådte høsten 2005. Behandlingen av klimameldingen i Stortinget munnet ut i et bredt forlik om norsk klimapolitikk (klimaforliket) som ble vedtatt 16. januar 2008. Klimaforliket innebar en tydelig skjerping av de målsettinger og virkemidler som ble presentert i klimameldingen. I klimaforliket forpliktet partene seg til å redusere utslippene av klimagasser i Norge med 15–17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020 i forhold til referansebanen slik den er presentert i nasjonalbudsjettet for 2007, når skog er inkludert. Dette innebærer at om lag to tredjedeler av Norges forpliktelse om å kutte de globale utslippene tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990 skal tas nasjonalt.

29. oktober 2008, nesten ett år etter klimaforliket, nedsatte miljøvernminister Erik Solheim en faggruppe bestående av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Oljedirektoratet, Statens vegvesen, Statistisk sentralbyrå (SSB) og Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) (tidligere Statens forurensningstilsyn). Faggruppen fikk navnet Klimakur 2020. Hovedmandatet fra Miljøverndepartementet var å utarbeide det nødvendige grunnlagsmaterialet for å

kunne vurdere klimapolitikken og behov for endrede virkemidler midtveis i den første Kyoto-perioden (2010). Tidspunktet for en slik midtveisvurdering var nedfelt i klimameldingen fra 2007. Departementet la til grunn at arbeidet skulle sluttføres og offentliggjøres 1. november 2009. Denne fristen ble senere forskjøvet til februar 2010. Regjeringen har senere også skjjøvet på tidspunktet for sin egen revidering av klimapolitikken til 2011.

Klimakur 2020

17. februar 2010 ble Klimakur 2020 offentliggjort i form av en omfattende sluttrapport. I rapporten presenteres ulike valgmuligheter statlige myndigheter har for å nå målsettingene i klimaforliket og konsekvensene av disse. Det gis ingen anbefalinger om hvilke tiltak som bør iverksettes. Analysen tar utgangspunkt i målet om nasjonale utslippskutt fra klimaforliket. Dette målet tilsier at innenlandske utslipp av klimagasser ikke skal overstige 42–44 millioner tonn i 2020. Korrigert for effekten av skogtiltak, som er beregnet å utgjøre 3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, skal utslippene reduseres med 12–14 millioner tonn i forhold til referansebanen innen 2020. Referansebanen det tas utgangspunkt i, viser at Norges utslipp vil øke til ca. 59 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2020 dersom ingen nye tiltak og virkemidler iverksettes.

Klimakur har samlet sett identifisert 160 mulige utslippsreducerende tiltak. Flere av disse tiltakene er overlappende, men dersom en bare ser på tiltak som ikke overlapper hverandre, viser analysene et samlet potensial for utslippsreduksjoner på om lag 22 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2020. De samfunnsøkonomiske tiltakskostnadene er beregnet for hvert enkelt tiltak, og spenner fra bedriftsøkonomisk lønnsomt til svært høye samfunnsøkonomiske kostnader. I Klimakur 2020 er det fremstilt en kostnadskurve

som indikerer at det er mulig å oppnå en utslippsreduksjon i tråd med målsettingene i klimaforliket dersom man gjennomfører alle tiltak med kostnader opp til omkring 1 100 kroner per tonn CO₂-ekvivalent. De dyreste tiltakene vil da koste 1 100 kroner per tonn, mens snittprisen for alle tiltakene sett under ett vil bli langt lavere.

Forslagsstillerne ønsker i dette forslaget å rette oppmerksomheten mot de identifiserte tiltakene i Klimakur 2020 som fremkommer som samfunnsøkonomisk lønnsomme, eller hvor tiltakskostnad er lavere enn fremtidig forventet kvotepris. Av de 160 tiltakene som er utredet i Klimakur 2020, fremkommer 30 ikke-overlappende tiltak som samfunnsøkonomisk lønnsomme. Til sammen utgjør disse et reduksjonspotensial på 3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Dette er en fjerdedel av de utslippsreduksjoner som er nødvendig for å oppfylle målsettingen i klimaforliket. Dersom en også inkluderer tiltak med lavere anslått tiltakskostnad enn fremtidig forventet kvotepris på 350 kroner pr. tonn, øker reduksjonspotensialet til mer enn 6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Til sammen utgjør disse lønnsomme og billige tiltakene rundt halvparten av de nasjonale utslippsreduksjonene som er nødvendige for å oppfylle klimaforliket.

Listen over lønnsomme og billige tiltak omfatter blant annet økt kollektivtilbud i 6 byer, hovedveinett for sykkel, økokjøring, effektivisering av personbiler, innfasing av gassferjer, energiledelse og økt bruk av bioenergi i industrien, overgang fra fossil energi til andre energibærere i bolig- og næringsbygg, HFK tiltakspakke, optimalisert gjødsling i jordbruket og økt bruk av gjødsel i skogbruket. Klimakur 2020 tar forbehold om at kostnadene ved enkelte tiltak kan være galt anslått, eller at de privat- eller bedriftsøkonomiske kostnadene er høyere enn de samfunnsøkonomiske. Sektoranalysene viser også at det vil være behov for å vurdere flere spesifikke virkemidler hvis tiltakene ønskes gjennomført.

Behov for rask iverksettelse

Forslagsstillerne ser det som hevet over tvil at hoveddelen av de lønnsomme og billige tiltakene identifisert i Klimakur 2020, må gjennomføres dersom Norge skal ha mulighet til å nå målsettingene i klimaforliket. Iverksettelse av disse tiltakene bør derfor ikke utsettes i påvente av en ny klimamelding. 10 år er lang tid i politikken, men svært kort tid i klimaper-

spektiv. Jo lenger en venter med omstillingen, jo dyrere og vanskeligere blir oppgavene. De politiske dragkampene vil knytte seg til de store strategiske veivalgene som dreier seg om CO₂-fangst og lagring i petroleumssektoren og i industrien, utvikling av nye klimavennlige teknologiske løsninger, elektrifisering av oljeinstallasjoner på sokkelen, og valg av transportmodell med ulike pakkelasninger for veitrafikk, kollektivtransport og restriktive tiltak. Denne type klimatiltak har det til felles at de er svært kompliserte og kostbare, og at de med fordel bør sees i sammenheng og veies opp mot hverandre. Noen av tiltakene baserer seg også på umoden teknologi og avhenger av nærmere utredning og teknologiutvikling. Disse strategiske veivalgene hører hjemme i den varslede klimameldingen.

Forslagsstillerne ser mange tegn til at Norge ligger dårlig an når det gjelder målsettinger i klimaforliket. Regjeringen har tatt seg svært god tid til å vurdere hvilke tiltak som skal iverksettes i stedet for å utvise den nødvendige beslutningsdyktighet og handlekraft som kreves for å iverksette klimatiltak man vet virker. Med det løpet regjeringen nå legger for behandling av Klimakur 2020, med bred involvering og langvarige høringsprosesser, vil konkrete klimatiltak først kunne iverksettes fra starten av 2012. Da er det bare åtte år igjen til 2020, og en har brukt like mange år på å vurdere hvilke klimatiltak som skal gjennomføres (2005–2012) som en har igjen til å iverksette tiltakene (2012–2020). Forslagsstillerne kan ikke se at det eksisterer noen formelle hindringer mot at regjeringen kan starte iverksettelse av samfunnsøkonomisk lønnsomme og billige klimatiltak. I klimaforliket er det ikke tatt forbehold om at aktuelle klimatiltak må fremlegges for Stortinget i en ny klimamelding før de kan iverksettes.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen sørge for rask iverksettelse av samfunnsøkonomisk lønnsomme klimatiltak foreslått i Klimakur 2020, – samt tiltak med lavere tiltakskostnad enn forventet fremtidig kvotepris.

27. april 2010